„Danskeren",
halvugentlig Nyheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika,
udgivet af
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

„Danskeren" udgaar hver Tirsdag og Fredag
Pris pr. Aargang.
De Forenede Stater $1.50. Udlandet $2.00
Bladet betales i Forskud.
Bestilling, Betaling, Adresseforandring og andet angaaende Bladet adresseres:
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

Redaktør: A. M. Andersen.
Alle Bidrag til „Danskeren"s Indhold: Afhandlinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret:
A. M. Andersen, Blair, Nebr.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Nodtagelsen bedes man klage til det stedlige Postvæsen. Skulde det ikke hjælpe, bedes maa henvende sig til „Danskeren"s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk, der averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes De altid omtale, at De saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Nytte.

Med Tanken paa 4. Juli-Galskaberne skriver Chi. Rec. Her.: „Prøv at faa Deres Dreng til at forstaa, at een Finger paa Haanden er værd mere end syrretyve i Alkohol."

Ved en Kendelse, som er afgivet i Distriktsretten i Sioux City, er det bleven afgjort, at der ikke i Staten Iowa kan serveres berusende Drikke ved Banketter eller overhovedet i Hoteller eller Restaurationer. Det paastaas, at Kendelsen allerede har vist sin Virkning, idet baade Hoteller og Restaurationer nægter at servere Drikke af nævnte Slags.

Vi vil med et Par Ord henlede Læserens Opmærksomhed paa Prof. Migs kritiske Anmeldelse af „Religionshistoriske Smaaskrifter", Side 2. Det er godt, at der er nogen, som vil foretage sig at gennemlæse og bedømme slige litterære Produkter. Man skal ikke ukritisk sluge, hvad der giver sig ud for at staa paa Højde med den moderne Videnskabelighed.

Den forenede norske Kirke sendte den norske Synode en „broderlig" Hilsen ved Past. A. Øftedahl som Repræsentant. I sit Svar paa denne Hilsen sagde Prof. Dr. Stub, Den norske Synodes Formand, bl. a., at Den norske Synode ikke godt kunde forstaa, hvorledes Den forenede Kirke kunde i Ordets egentlige Betydning sende dem en Broderhilsen, da den erklærer enkelte af Synodens Læresætninger for ubibelske og ulutherske. Dog haaber Professoren paa bedre Forstaaelse i Fremtiden.

Efter en lang og udholdende Kamp har over 14,000 Lærerinder i Skolerne i New York City opnaaet at faa lige Løn med mandlige Lærere. Ifølge de hidtil gældende Lønforhold begyndte Kvinderne med en aarlig Løn af $600 og Mændene med $900, og efter 16 Aar i Lærergerningen kunde en Lærerinde opnaa at faa $1,270 og Lærerne $2,160. Efter den nye Bestemmelse skal baade mandlige og kvindelige Lærere begynde med $720 og kunne naa op til $1,500 om Aaret Forandringen vil medføre en Merudgift for Byen af $3,000,000 om Aaret.

Mormonernes Præsident Smith siges at have ræsonneret saaledes imod Polygami: „I disse Dage, da det koster saa meget at leve, er den almindelige Mand meget bedre stillet med 1 Kone end med flere. Dersom en Mand ikke kan forsørge een Kone anstændigt, saa vilde det aabenbart være umuligt for ham at forsørge to." Videre omtaler han baade Klæder og Hatte af sidste Mode, — hvor kostbare de er. — Dyrtiden synes saaledes at kunne blive en Hjælp imod Polygamiets Onde. Men — vel at mærke — idet Hr. Smith bruger dette Argument, indrømmes i Virkeligheden Polygamiets Berettigelse, særlig da for de ikke „almindelige Mænd", der har Raad til at underholde flere Koner.

Eftertanker.

Jens skrev mod Slutningen af sit Svar til Niels (Nr. 50): „Kun dette i Korthed til Eftertanke, for hvem der vil og kan tænke selvstændigt."

Om Niels har taget det til Eftertanke, ved vi ikke; vi har ikke hverken set ham eller hørt fra ham siden.

Men enten nu Niels kommer med Eftertanker, eller han ikke gør det, saa er her nogle, som Jens jo saa kan skrive sig bag Øret.

Først dog en oprigtig Tak til Jens, fordi han ikke snakker hverken den ene eller den anden efter Munden.

„Dsk." holder af Drøftelse af en Sag og sætter Pris paa, at den, der ikke samtykker, heller ikke tier.

For det første kan vi nu ikke være enig med Jens om at slaa Bladene „Chicago Tribune", „Chicago Record Herald" og Hearst Bladene i Hartkorn sammen.

De to først nævnte Chicago-Blade (særlig da C. R. H.) er kendte som Blade, der altid er rede til at slaa et Slag for Sandhed og Ret.

Selv om Mr. Browne ikke blev bevist at være skyldig i det, som „Tribune" førte frem imod ham, saa er det heller ikke bevist, at „Tribune" var skyldig.

Det er een Ting at vide, at en Mand er skyldig, en helt forskellig Ting er det at bevise hans Skyldighed.

Men Bladet har jo, særlig ved Brownes Frikendelse, faaet Skinnet imod sig.

Anderledes med „Record Herald". Dette Blad paastod, at Lorimers Valg havde kostet $100,000, og Bladets Udgiver, Mr. Kohlsaat, har da bevist, at han havde Hjemmelsmand for sit Ord.

Men vi indrømmer fuldt ud og helt villigt, at vi ikke ser til Bunds i denne Sag — og det gør Jens rimeligvis heller ikke.

Og det kan vi saa godt være bekendt; hvorfor skulde ellers Landets Senat spilde saa megen Tid og saa mange Penge for at prøve at se til Bunds i den!

Men lad alle — baade Lorimer, hans Venner og hans Anklagere, nævnte Blade iberegnede, have lige Ret for Lovene.

Angaaende Jenses Indrømmelse, at Lorimers Valg muligvis nok har kostet Penge o.s.v., men at andres Valg ogsaa har kostet Penge, blot en lille Bemærkning.

Stemmekøb er Stemmekøb, er Forbrydelse baade mod Landets Lov og mod den moralske Lov.

Det formilder slet ikke ens Forbrydelse, om nok saa mange har begaaet en lignende Forbrydelse.

Enhver Forbrydelse burde bringes for Dagen og afstraffes.

For en god Sag maa der kunne arbejdes med gode og ærbare Midler og ikke behøves Bestikkelse.

Vi indrømmer fuldt villigt, at Rigmænd og Kapitalister lige saa godt kan ville have den bedste Mand valgt til Senator som andre.

Ligesaa indrømmer vi, at baade Olietrusten, Staaltrusten og Kødtrusten, hvilke Jens nævner, kan gøre og har gjort Gavn.

Men — de Mænd, som staar bag ved og leder disse store Kombinationer, de har ogsaa „Adams Kød og Klæder paa".

De er ikke hævede over Fristelsen til Egennytte.

Man er udsat for, at de vil dræbe Konkurrencen saa vi kun har Monopol tilbage.

Derfor — man skal ikke ved Lovgivning umuliggøre Kapitalens Arbejde eller større Kapitalsammenslutninger; men man skal underlægge disse Regeringens Kontrol, saa Folket ikke skal være prisgivet Trustenes Forgodtbefindende.

Jenses Bedømmelse af Senator LaFollette lader vi staa for sit Værd; vi er ingen Beundrer af den Mand.

Der var saa nogle Eftertanker, som Jens jo selv kaldte ad.

Flere tænker mere, end een gør, og enhver virkelig Tanke, der kommer frem om en Sag, hjælper til at kaste Lys over den.

Det er dog godt, naar man saa kan mærke, at de forskellige Tanker har dette fælles Maal — Landets og Folkets Vel.

Fra „den danske Kirke"s Aarsmøde.

Følgende giver en Forstaaelse af det vigtigste — saa vidt det er kommet os for Øje —, der forhandledes ved Den danske Kirkes Aarsmøde, Withee, Wis. Vi meddeler efter „Ugebladet".

„Den første Sag, der optoges til Forhandling ved Aarsmødet, og den, der tog forholdsvis mest Tid var „Forslag til Vedtægter for Den danske Kirkes Skole i Des Moines". Det til Fremlæggelse af dette Forslag nedsatte Udvalg, der bestod af Præsterne Kr. Østergaard og S. D. Rodholm, Lærer E. Appel samt Niels Hermansen og Jens Jensen, havde fremsat et Udkast, der var blevet trykt, og det blev optaget til Behandling Paragraf for Paragraf. Det viste sig dog snart, at det vilde være vanskeligt at opnaa Enighed om Udkastet som Helhed, eller en ændret Form af dette, saa meget mere som Vedtagelsen af enkelte Punkter vilde være ensbetydende med en Konstitutions-Ændring, der ikke kunde foretages lovligt paa et Aarsmøde uden Varsel. Et af de vigtigste Punkter var Nedsættelsen af et „Skoleraad", bestaaende af 3 Medlemmer, af hvilke den ene skulde være Lægmand. Forhandlingen drejede sig væsentlig om, hvorvidt dette Skoleraad skulde træde i Stedet for den nu fungerende Eksamens-Komite samt i hvilket Omfang det skulde have Ledelsen af Skolen i sine Hænder, og om det tillige skulde have det Ansvar for Tilvejebringelsen af de nødvendige Pengemidler til Skolens Drift, der hidtil har paahvilet Samfundets Bestyrelse. Efter at der var ført en livlig Diskussion om denne Sag paa Mødets første og anden Dag, enedes man Fredag Formiddag om at lægge Sagen hen til Optagelse paa næste Aarsmøde. Debatten var dog ingenlunde spildt — den havde tvært imod i høj Grad bidraget til at klare Forstaaelsen af denne vigtige Sag for saa vel Præster som Delegater, saaledes at det kan ventes, at den til næste Aarsmøde vil kunne blive ført til en for alle Parter tilfredsstillende Løsning.

Forhandlingerne om Ferdagen drejede sig saa om de forskellige Forslag, der var anmeldte. Pastor L. Hansen havde foreslaaet at det paalagdes Samfundets Bestyrelse at fremlægge et specificeret Overslag over de Summer, der nødvendigt udkræves til Samfundets forskellige Øremaal i det kommende Samfundsaar. Forslaget modtoges med almindelig Tilslutning, og efter en Forhandling om dette Budgets Affattelse og Udstrækning, blev det vedtaget. En meget livlig og interessant Forhandling førtes om et af Past. J. M. Gregersen fremsat Emne: „Hvordan bør vi i Den danske Kirke stille os til Brugen af det engelske Sprog under vort kirkelige Arbejde"? Det var tydeligt, at dette Emne fæstede megen Opmærksomhed om sig, og det blev fra saa at sige alle Sider understreget, at vort Sprog i det kirkelige Arbejde maatte være Dansk, saa vel fra Prædikestol og fra Alter som i Søndagsskolen og i Missionsarbejdet."

Videre skal meddeles, at Past. Wagner blev valgt til midlertidig Forstander ved Skolen i Des Moines endnu et Aar, og Past. S. D. Rodholm valgtes til fast ansat Lærer i Teologi.

Den danske Kirkes næste Aarsmøde skal holdes i DesMoines, Ia.

Sabbats-Spørgsmaalet.

Jeg kan saa godt forstaa, at Hans er bleven tvivlraadig ved at forhandle med Adventisterne om ovennævnte Spørgsmaal.

Men det er da glædeligt, at Hans ikke endnu har sat den første Fod paa Glidebanen, saa han har antaget det første Bud i den almindelige Sektkatekisme: Foragt for Kirkens Tjenere.

Derfor fortjener ogsaa hans Henstilling at imødekommes, naar det hedder: „Vilde gerne høre fra Præster."

I.

Lad mig tilraade Hans at spørge Adventisten, som jo paastaar, at Bibelen og Bibelen alene skal dele os imellem, om, hvor det staar skrevet, at Lørdagen er den Dag, som Bibelen kalder den syvende Dag.

Han vil svare: „Ja, men det ved da alle; thi det mener da alle baade Kristne og Jøder." Men her ser vi saa, at Teorien om Bibelen alene slaar ikke til. Man kan i dette Tilfælde ikke en Gang blive rigtige Bogstav-Trælle, men maa lade sig nøje med en Blanding af Bogstav- og Menneskemenings-Trællen, hvis man vil trælle.

Med Hensyn til dette kan det være mig nok, at den syvende Dag, Hviledagen, er den, som kommer, naar de seks Arbejdsdage er til Ende. Det er jo, hvad Budet siger og ikke mere.

Lad os ogsaa lægge Mærke til den Maalestok, som baade den gamle og den ny Pagts Skrifter lægger paa Budene: Du skal elske. Hele Loven indbefattes i den som i en Hovedsum, siger Paulus, og „Kærlighed er Lovens Fylde". Gennem Kærlighed til Gud og vor Næste maa vi kunne finde alle Budene baade paa den første og paa den anden Tavle. Det lader sig ogsaa gøre med dem alle kun ikke med den Del af Sabbatsbudet, som gaar ud paa at holde en bestemt Dag. Selv den inderligste Kærlighed til Gud kan ikke sige os, at den ene Dag skal holdes frem for den anden. Derimod kan Kærligheden meget godt sige os, hvad ogsaa Luther forstaar ved dette Buds Indhold, at vi ikke skal foragte Guds Ords Prædiken, men holde Ordet i Ære, gerne høre og lære det.

Maaske kan det ogsaa tjene denne Sag at oplyse om, at hele Kristenheden, alle kristelige Samfund og Sekter holder, Søndagen. Det er ikke en Gang en hel Sekt, som holder Lørdagen. Det er kun en Del af Adventisterne, lige som det oprindelig kun var en Del af Baptisterne, som fandt paa dette. En af disse, en Syvendedags-Baptist altsaa, gik fra den Del af sin Sekt og sluttede sig til Adventisterne, blandt hvilke en Del nu ogsaa lod sig forlede til at holde Lørdag. Derved fremkom Syvendedags-Adventisterne.

Men et Par af den Slags Omvæltninger bør ikke veje meget imod „Summen af Budet" og imod den nye Pagts klare Ord, som tillader os at „agte alle Dage lige", samt imod den Kendsgerning, at hele Kristenheden holder Søndag.

Men hvad saa med Søndagens Helligholdelse? Ja, derom næste Gang, om Gud vil.

P. P. Thoreby.

Meddelelse
fra
Dansk-Amerikansk Selskab.

Dansk-Amerikansk Selskab har efter Studentersangernes Hjemkomst modtaget følgende Telegram fra Studenter-Sangforeningens Formand: „Vel ankommen. Sender hjertelig Tak til alle Dansk-Amerikanere. Hilsen.

Viggo Christophersen".

Besøg af Past. Skovgaard-Petersen.

Fra Oakland, Cal., skriver Pastor M. N. Andreasen til os: I Fredags Eftermiddag kom saa Pastor C. Skovgaard-Petersen til San Francisco med Damperen „Korea" fra Japan, hvor han havde opholdt sig nogle Uger og sammen med Pastor Winther havde berejst en Del af Landet. Det var en Glæde at høre, hvor kærligt og varmt han udtalte sig om vore Missionærer og vort Arbejde i Japan, men han føjede til, at Winther saa overanstrengt og træt ud. Gennem de 2—3 Ugers Samvær med W. havde han faaet det bestemte Indtryk, at han særlig egnede sig til den Lærergerning, som han nu øver, og at han fyldte den Plads med megen Dygtighed.

Søndag den 25. Juni prædike Skovgaard-Petersen baade her i Oakland om Formiddagen og i San Francisco om Aftenen. Begge Steder var der fuldt Hus. Vi hørte et Par dejlige hjertevarme og klare Vidnesbyrd om Naaden og Fylden i Kristus Jesus, og denne Søndag vil sent glemmes af dem, der deltog i de to Gudstjenester. Referere de to Prædikener kan jeg ikke, men blot sige, at her i Oakland var Lignelsen om den fortabte Søn Teksten, og i San Francisco Ap. G. 11, 24.

I Tirsdags rejste pastor Skovgaard-Petersen til Salt Lake City, hvor han vil standse nogle Dage. I Chicago agter han at opholde sig 3 Dage og i Racine een Dag. Den 20. Juli rejser han med Oscar II. til Danmark. — Vi var meget glade ved Sk.-P's Besøg. —

Marias Litani.

(Ved P. V. A.)

Skulde der blandt „Dsk."s Læsere findes nogen, som betvivler, hvad jeg stundom har truffet Folk gøre, at Katolikkerne virkelig opsender Bønner til Jomfru Maria, skal jeg herved i Oversættelse meddele det regulære Litani til Jomfruen, som det findes i den katolske Bønnebog.

„Den saligste Jomfru Marias Litani.

Herre, forbarm dig over os!
Kristus, forbarm dig over os!
Herre, forbarm dig over os!
Kristus, hør os!
Kristus, bønhør os!
Gud Fader i Himlen, forbarm dig over os!
Guds Søn, Verdens Forløser, forbarm dig over os!
Gud Helligaand,
Hellige Treenighed, en endrægtig Gud,
Hellige Maria, bed for os!
Hellige Gudsmoder, bed for os!
Hellige Jomfru over alle Jomfruer,
Kristi Moder,
Den gudelige Naades Moder,
Du kyskeste Moder,
Du usvækkede Moder,
Du uplettede Moder,
Du elskelige Moder,
Du underfulde Moder,
Du Skaberens Moder, bed for os!
Du Forløserens Moder, bed for os!
Du allerviseste Jomfru,
Du ærværdigste Jomfru,
Du prisværdigste Jomfru,
Du mægtigste Jomfru,
Du bedste Jomfru,
Du trofaste Jomfru,
Du Retfærdighedens Spejl,
Du Visdommens Sæde,
Du vor Frelses Aarsag,
Du aandelige Kar,
Du ærværdige Kar,
Du fortræffelige Andagtskar,
Du aandelige Rose,
Du Davids Taarn,
Du Elfenbenstaarn,
Du gyldne Hus,
Du Pagtens Ark,
Du Himmelport,
Du Morgenstjerne,
Du syges Redning,
Du Synderes Tilflugt,
Du bedrøvedes Trøsterinde,
Du Kristnes Hjælperinde,
Du Englenes Dronning,
Du Patriarkers Dronning, bed for os!
Du Profeternes Dronning, bed for os!
Du Apostlernes Dronning,
Du Martyrernes Dronning,
Du skriftendes Dronning,
Du Jomfruernes Dronning,
Du alle Helgeners Dronning,
Du den hellige Rosenkransens Dronning,
Du Dronning, undfanget uden Arvesyndens Smuds,
O, du Guds Lam, der borttager Verdens Synder: skaan os, o, Herre!
O, du Guds Lam, der borttager Verdens Synder, bønhør os, o, Herre!
O, du Guds Lam, der borttager Verdens Synder, forbarm dig over os, o, Herre!
Kristus, hør os!
Kristus, bønhør os!
Herre, forbarm dig over os!
Kristus, forbarm dig over os!
Herre forbarm dig over os!
Fader vor, etc."

— — —

Det kan man sandelig da kalde smøre paa, saa det kan blive til noget. Dog, det er jo baade til at le og græde over, og man kan næsten tvivle om, hvad Jomfru Maria gør, om hun ler eller græder over det. — Her er yderligere et halvt Dusin kortere Bønner til Guds Moder, der ogsaa kunde meddeles. Men med dette „lange Litani" (ganske bogstavelig taget) har man faaet en Mundsmag af den katolske Mariaforgudelse.

Og man vil lægge Mærke til, at der et Par Steder slaas over i en anden Toneart, saa at sige, saa der i Stedet for Eftersætning til en forudgaaende Paakaldelse gøres ny Paakaldelse til en anden Person — som om Maria og Kristus i Grunden er af lige Guddom og efter Behag kan ombyttes i Begrebet.

Men ingen Lutheraner kan læse dette Litani, idet han lader sig den Lovidthed komme klart i Sinde: hvad det i Grunden vil sige at fremplavre dette Afguderi i god Tro (hvad jo en god Katolik ubetinget maa) — uden at der samtidig maa forme sig en Hjertens Tak i hans Inderste, en Tak for den ene Mand, der var en Mand, en Mand af Overbevisning og Mod — Overbevisning om, at Retfærdiggørelsen ikke ved Troen alene og Mod til at være sin Overbevisning bekendt — paa Liv og Død.

Paa Reformationstiden var der en romersk Kirkeherre, som foretog sig personligt at undersøge, om det nu ogsaa havde sin Rigtighed med al den Raaben om Retfærdiggørelse af Tro, som udgik fra Munken i Wittenberg. Da han nu saaledes var kommen igennem nogle af Pauli Breve, kylede han den hellige Bog fra sig med det Udbrud: „Endog Paulus er bleven Lutheraner!"

Det var virkelig en slem Historie — for Pavekirken.

En aktiv Faktor i Reducering af Livsudgifterne.

Med Henblik paa de stadig stigende høje Priser paa Levnedsmidler er det vistnok naturligt at en enkelt Industris økonomiske Fordele bliver overset. Dette er særlig Tilfældet over for de store Organisationer, som i Virkeligheden har hjulpet Forbrugeren, ved at give ham bedre Værdier for Pengene, ved den forbedrede Vare.

Standard Oil Kompaniets Arbejde i denne Retning er af speciel Interesse. De Mænd som forestaar denne Forretning, satte sig somMaal at intet skulde gaa til spilde. De engagerede velbetalte Kemikere og andre Fagfolk for at forbedre deres Rensningsmethode og for at benytte „Sideprodukterne" som ellers var anset for værdiløse, og gøre dem til brugbare Varer.

Efter at de havde sat en Verdensstandard i denne Retning, begyndte Kompaniet at give sin Opmærksomhed til olieforbrugende Indretninger. I Dag er dets Kogeovne, Opvarmere og Lamper, lig alt andet Kompaniet sætter paa Markedet, bekendt overalt som det bedste i sit Slags.

En af de mest populære af disse Indretninger er „The New Perfection Oil Cook Stove". Brugen af Olie-Stoves, foretrukket fremfor de trættende Ved eller Kulovne, i hvilke Varmen maa holdes gaaende bestandigt, har spredt sig hurtig i de sidste Aar, selv om mange af den gammeldag Sort kunde trænge Kritik. Det er paa Grund af at al Lugt og Røg falder bort og at man har anvendt alle mulige Forbedringer som Erfaring og Geni kunde frembringe, at Standard Oil Company's New Perfection kunde vinde det Navn den med Ære kan bære.

Denne Ovn er altid færdig for Brug, ved Siden af at den er letvindt og hurtig, renslig og økonomisk. Den sparer Husmoderen for meget Bryderi og haardt Arbejde, da der ikke er hverken Kul eller Ved at bære eller Aske at bære bort. Det sparer ogsaa paa hendes Helse og Kræfter, for det holder Køkkenet meget koldere end nogen anden Range gennem de varme Sommermaaneder — en Fordel som enhver Kvinde hurtig vil sætte Pris paa.

Den udfører alt i Retning af Kogning som en Kul eller Gas Ovn kan gøre, og i en New Perfection Ovn har De den mest fuldkomne og mest effektive Køkkenovn paa Markedet.